No. 1679 Zaterdag 4 Maart 1916. 33ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Curaçao's Eeuwfeest 1816 — 4 Maart — 1916.

De Inneming van Curaçao op Nieuwjaarsdag 1807.

V.

Den hoofdpersoon van het drama, dat op Curaçao op dien beruchten Nieuwjaarsdag 1807 werd afgespeeld, hebben wij in de beide artikelen geheel uit het oog verloren. Wij bedoelen den Heer *Changuion*, gouverneur van Curaçao.

Vóór zijn komst op Curaçao was de Heer P. J. CHANGUION lid van het Gerechtshof eerst te 's Bosch, later van Breda geweest.

In Maart 1804 tot Gouverneur van Curaçao benoemd, vertrok hij den 1 Juli, kwam den 27 Augustus 1804 hier in de kolonie aan en werd den 10 September d.a.v. geïnstalleerd. Zijn bestuur begon onder zeer ongunstige omstandigheden.

Toen op dien dag der installatie alle compagnieën der Nationale Garde in de wapenen werden geroepen om den eed van trouw af te leggen, werd aan „de cavalerie, om reden der droogte en zwakheid van de paarden, gepermitteerd, *te voet* te compareeren." (*Public.* 1804 No. 26)

Reeds zijn eerste blik uit het Gouvernementshuis bij het aanvaarden van zijn ambt, kon CHANGUION overtuigen van de verwoestingen en de ellende door het beleg, den hongersnood en de droogte in zijn rechtsgebied aangericht. (Zie P. A. EUWENS. *Curaçao in 1803 en 1804*).

In October daaraanvolgende maakten de Engelschen weer opnieuw toebereidselen om het eiland te blokkeeren, die eerst met alle strengheid in toepassing werd gebracht op den 31 Maart van het volgende jaar, toen Lord MURRAY met een eskader van 7 oorlogschepen het eiland kwam opeischen. Het geheele eiland, nu eens in de West-districten dan weer in de Oost-districten, werd door de Engelsche troepen overstroomd, geplunderd, gebrandschat, het vee weggevoerd. Aan alles was gebrek. De Hollandsche schepen in de haven waren niet in staat uit te zeilen om den vijand van de kust te houden. Het garnizoen had gebrek aan krijgsbehoeften. Geen nieuwe mondvoorraad kon van buitenaf worden ingevoerd. Den 28 April landden de Engelschen hun leger bij *Daibooi* en van daar uit werden verschillende strooptochten ondernomen, en o.a. de magazijnen op de plantages *San Sebastian, Klein en Groot Santa Martha* en *Porto Marie* geplunderd en de gebouwen in brand gestoken. Vervolgens begonnen zij hun verwoestingswerk aan de Oostzijde. Het fort Fuik werd veroverd, de Cabrietenberg bezet tegenover het fort *Beekenburg* van Carácasbaai. Doch van hieruit werden zij, onder de dappere leiding van BRION verdreven. Aan deze blokkade kwam een einde door den plotselingen dood in Juli 1805 van den Engelschen admiraal MURRAY, die op Klein-Curaçao begraven werd. De ellende was zóó hoog gestegen, dat de mais tegen 10 stuivers de kan verkocht werd. De bevolking was de wanhoop nabij, zoodat velen bij den Gouverneur een verzoekschrift indienden, om het eiland maar aan de Engelschen over te leveren.

Werkelijk, de positie van Gouverneur CHANGUION was niet te benijden. Daar hij in het geheel niet van militaire aangelegenheden op de hoogte was, gevoelde hij volkomen, dat hij in deze netelige omstandigheden niet bekwaam was, aan het hoofd dezer kolonie te staan, en had hij daarom reeds verschillende malen ontslag gevraagd. Men zegt, dat er zelfs iemand anders in zijn plaats benoemd was, doch de zee was te onveilig, om CHANGUION te gaan aflossen.

* * *

Zoodra de landvoogd uit zijn rustige rust op *Bleinheim* aan de overzijde van het Schottegat door de kanonschoten in de haven was opgeschrikt, begreep hij onmiddellijk dat er onraad was, en dat zijn tegenwoordigheid in de stad vereischt werd. Hij stapte met zijn vrouw en kinderen in een tentbootje en liet zich over het Schottegat naar de haven brengen. Was hij nu regelrecht naar het fort *Republiek* (*Nassau*) gegaan, dat nog niet veroverd was, dan had hij van daaruit het den Engelschen nog lastig genoeg kunnen maken, doch misleid door de Hollandsche vlag, die nog op het fort Amsterdam woei, begaf hij zich daarheen. Hij stapte aan wal tusschen de werf van de Heeren VAN DER MEULEN en die van den Heer FOULKE vóór het woonhuis van den Heer M. SCHOTBORG, ter plaatse waar nu de groote loods van de Curaçaosche Handel-maatschappij staat en ging over het Waaigat naar de stad. Doch aan de poort van het hoofdfort gekomen, werd hij door den Engelschen schildwacht afgewezen, waarna hij terugkeerde en langs de Breestraat aan de Oostzijde van het fort Amsterdam door het Sortie-poortje binnenkwam. Hier liep hij in den val en werd onmiddellijk gevangen genomen. Men bracht hem naar de groote zaal, waar bij aankomst de Gouverneur zijn vrouw naar een sofa geleidde, daar zij een bezwijming nabij was.

Onderwijl de landvoogd het fort binnenkwam, stak de Raad-Fiscaal MR. P. B. VAN STARCKENBORGH van de *Overzijde* in een roeibootje de haven over, doch werd onderweg door JOHN ELLIOT, victualie meester van de *Arethusa* krijgsgevangen gemaakt en eveneens in de zaal van het Gouvernementshuis vóór BRISBANE gebracht, waarop deze vergenoegd tot ELLIOT zeide: „Dat is juist de persoon, die ik nog noodig heb. Den Gouverneur heb ik reeds in mijn macht."

Volgens de getuigenis, afgelegd door H. HIGMAN, een Engelschen luitenant van de *Arethusa*, en die op dat oogenblik mede in de zaal aanwezig was, eischte admiraal Brisbane onmiddellijk de overgave van het eiland en dat hij onverwijld een officier, vergezeld van een Britschen officier, naar het fort *Republiek* zou zenden, om namens CHANGUION den commandant van het fort aan te zeggen, terstond met schieten op te houden onder bedreiging van Brisbane, dat hij het fort met 1200 man zou bestormen, wanneer hij niet aan dat bevel voldeed. Gouverneur Changuion verzocht eerst zijn raadsleden te consulteeren.

De raadsleden van die dagen waren de Heeren CORN. BERCH, P. A. CANCRIJN, A. A. BEUTNER en C. A. VAN ECK. De Raad-fiscaal was tevens vice-president van dezen Raad. (Zie No. 985, *Notulen* 1807, No. 1). Het is ons niet bekend, wie van deze Raadslieden mede aanwezig waren.

BRISBANE sloot hen in een kamer op en gaf hen eenige minuten tijd om te capituleeren. Ondertusschen liep BRISBANE met het horloge in de hand de zaal op en neer tot de verleende tijd verstreken was. Zij beloofden te capituleeren, maar verzochten nog eenigen tijd om de voorwaarden der capitulatie vast te stellen. In dien tusschentijd werd er een Hollandsche officier, vergezeld van een Engelschen naar het fort *Republiek* afgevaardigd met bevel het schieten te staken, waaraan terstond gevolg werd gegeven.

Hiermede ging de commandant van dit fort buiten zijn bevoegdheid. Immers, van het oogenblik dat CHANGUION als krijgsgevangene zich in de macht der Engelschen bevond, was de fort-commandant hem geen gehoorzaamheid meer verschuldigd en had hij zijn eigen instructies te volgen, om n.l. dit fort tot het uiterste te verdedigen. Naderhand heeft men hierin eveneens een bewijs van verraad gezocht, omdat de commandant van dit fort, P. BALFOUR VAN BURLEIGH, een Noord-Amerikaan en de schoonzoon van CHANGUION was. Er is later zelfs beweerd, dat de Gouverneur zijn land verraden en verkocht had en de reeds te voren geschreven en van weerszijden goedgekeurde capitulatie, kant en klaar uit zijn schrijftafel haalde. Ofschoon niet alles in deze zaak is opgehelderd en er veel duisters blijft, geloof ik toch, dat dit puur laster is. Wat luitenant *Higman* getuigde, is hiermede geheel in strijd.

De slotsom was, dat CHANGUION nog „honorabele capitulatie wist te bedingen, waardoor de burgers hun eigendommen behielden, die anders zeker een buit van den overweldiger zouden geworden zijn." Het is niet onmogelijk, dat de Engelschen zich zoo toeschietelijk toonden, omdat zij niet zonder vrees waren voor het fort *Nassau*, daar ondanks al de grootspraak van BRISBANE het fort met zijn 1200 man te zullen bestormen, deze wel begreep, dat zijn scheepsmacht, grootendeels bestaande uit een samenraapsel van gehuurde vreemdelingen, daartoe toch niet bij machte was.

Het pleit zeker voor de betrouwbaarheid van *Changuion*, dat hij het aanbod van BRISBANE met verontwaardiging afwees om als civielgouverneur aan het hoofd der kolonie te blijven. Zoo althans verzekert PHOEL in zijn geschiedverhaal opgenomen in de *Curaçaosche Courant* van 1825.

Het garnizoen en de bemanning der beide Hollandsche schepen, ongeveer een 300 man, werden met de officieren en den gouverneur met het Engelsch fregat *Anson* naar Jamaica gevoerd, waar zij den 10en Januari aankwamen en vervolgens op hun eerewoord, van niet meer de wapens tegen Engeland te voeren, ontslagen en naar Holland teruggezonden.

In Holland wist men wel, dat de Engelschen een gelegenheid zochten om de oude, laatste en eenige kolonie, die nog onder Hollandsch Gezag was gebleven, te overmeesteren. Daarom besloot men de kolonie hulp te brengen. Den 15 Februari zeilde het Hollandsche fregat *Utrecht*, vroeger *Orpheus* geheeten, van 82 stukken geschut onder kapitein A. COSTERUS uit Hellevoetsluis met 200 artilleristen der marine en veel levensbehoeften aan boord, naar Curaçao. Maar men wist toen nog niet, dat de kolonie reeds den 1 Januari den Engelschen in handen was gevallen. Door de stipte geheimhouding, waarmede dit fregat was uitgerust, gelukte het kap. COSTERUS aan de waakzaamheid der Engelsche oorlogsschepen in de Noordzee te ontsnappen. Er was dus alle hoop, dat het fregat behouden op de plaats zijner bestemming zou aankomen. Doch ongelukkig stak er in den nacht van 25 Februari zulk een hevige storm op, dat de *Utrecht* tegen de klippen van Sonda, een der Orcadische eilanden verbrijzeld werd, waarbij een 30 manschappen om het leven kwamen.

Toen eindelijk het bericht van de overgave van Curaçao in het Moederland bekend werd, was de verontwaardiging vooral van koning Lodewijk buitenmate. Het onverwacht verlies dezer kolonie, het plichtverzuim en de slappe verdediging griefde hem geweldig. Hij gelastte den minister van marine, VERHEULL, de hoofdpersonen in hechtenis te nemen. Den 9 Juni te 's Hage aangekomen, werden CHANGUION, de garnizoenskommandant PFEIFFER, kapitein VAN NES, en kap. luit. SLOTERDIJK den 12 Augustus gearresteerd en in de generaliteits provoost gevangen gezet. Eerst den 21 Maart van het volgend jaar deed het Hoog-Militair-Gerechtshof uitspraak. Gouverneur CHANGUION en de garnizoens-kommandant PFEIFFER werden beiden tot de straf met den kogel veroor-

BOVENWINDSCHE STEMMEN.

III.

Langs de lage Westkust van Bonaire was het heerlijk varen. De zee was kalm en de ESTELLE liep haar 7 à 8 mijl. Een zandband slingert rond de rotsige laagten, waarop bijna geen boomengroei. De eenige afwisseling waren de verschillende zoutpannen met hun kleine gekleurde piramiden als scheidingspaal tusschen de Oranje- de Witte en de Blauwe Pan. Waarom is er geen Roode, dan waren de nationale kleuren volledig tegenwoordig? Rustig lagen we te dommelen in onze gemakkelijke zeestoelen, toen we tegen zessen langs den vuurtoren van Boca Spelonk voeren. Men was juist bezig het licht te ontsteken. Eén oogenblik zagen we het helder stralen.

Wat zijn dat aardige, mooie torentjes op Bonaire. De ronde toren is wit en wordt verdeeld door oranje nissen en bekroond met een oranje koepel, waaromheen traliewerk, bijwijze van omloop. Het uitwerking van het licht hebben we niet kunnen waarnemen. We koersten eerst een wijle Oostwaarts, om later Noordwaarts om het eiland te stevenen.

Dien avond gingen we vroeg naar kooi om den verloren slaap van den vorigen nacht wat in te halen. Donderdag 29 Dec. zagen we bij het opstaan nergens land. De Kapitein verzekerde ons, dat we er 's nachts goed van door waren gegaan en een heel eind waren opgeschoten.

Op zee moet men het volste vertrouwen stellen in den Kapitein, we geloofden dus zijn bewering en vroegen naar geen bewijzen.

Het weer was dien morgen frisch en goed, de wind ons gunstig. Dat wil zeggen, we moesten meer Noord dan Oost houden en zouden derhalve via Puerto Rico naar onze eilanden kunnen gaan. Daar dit meermalen gedaan wordt, had deze richting voor ons niets bezonders.

PIETER, onze hofmeester, bracht ons tegen half zeven een kop thee, welke uitstekend smaakte. Tegen half negen rammelden wij van den honger en zagen met graagte naar de mand van PIETER, waarin hij het ontbijt aanbracht.

Van de achttien eerste klas passagiers waren er nog acht overgebleven, maar er verschenen slechts drie man aan de ontbijttafel. Zoute visch, zalm, foenche, brood, gelei en kaas stonden opgediend. We begonnen met wat brood en eindigden met foenche met zoute visch.

Toen weer gauw naar boven in onzen dekstoel gevallen en genoten van de heerlijke zeebries. Het was een genot ons stevig zeeros de golven te zien klieven, die in vlokkend schuim langs zijne flanken vlogen. De vaart zat er goed in en we begonnen al berekeningen te maken. Zondagmorgen 2 Januari zouden we toch wel op St. Martin zijn. Een reis van zes dagen was best mogelijk met zulke zee en wind. De ESTELLE had vroeger wel eens binnen vier dagen de reis gemaakt. Waarom altijd het ergste verondersteld, dat het lang zou duren? De vorige reis van vijftien dagen was buitengewoon lang geweest, des te meer kans hadden we nu een goeden vluggen tocht te maken. Twee slechte reizen achter elkaar behoort immers tot de uitzonderingen!

Zoo zaten we te boomen op zee, totdat het zonnetje ons te heet werd en we een schuilplaats zochten in de cabine.

De twee cabines zijn groot en luchtig genoeg, als er maar twee passagiers voor elke cabine bestemd worden, ofschoon er vier slaapgelegenheden zijn. De twee onderste couchettes kunnen dan benut worden als kleerenkast en de bovenste als werkelijk bed gebruikt. Matras en kussen waren in orde en het linnen zindelijk. De jongen, PIETER, is echter wel hofmeester, maar kan zich niet tegelijk omtooveren in linnenjuffrouw, zoodat de bedden voor eens en voor altijd opgemaakt zijn en blijven, gedurende de geheele reis.

Voor zeezieke menschen moet dat een zware beproeving zijn en zeer veel onaangenaams medebrengen.

Maar wat wil men! Een zeilschip is geen stoomboot! Reizen is altijd ongemakkelijk, en het reizen per zeilschip het summum van ongemak, vooral als dit weken moet duren. Tegen twaalf uur zagen we de mand weer aankomen en werd de soep opgediend. Het was kippensoep, zoo goed toebereid, dat het ons allen smaakte. Alle eer aan den Kok van de *Estelle*, dikwerf reeds door JAN PAUL op waardige wijze bezongen.

Terwijl wij soepeerden, trok Pieter met de mand er stilletjes van door, ons in hoopvolle stemming achterlatende op de dingen die komen zouden.

Die jongen heeft vouwbeenen en loopt op zee zoo vlug als een kievit op 't land, in een ommezien was hij terug. Filosofisch aangelegd begreep hij aanstonds, dat we meer op zijn mand dan op zijn persoon zaten te wachten. Goedgunstig stak hij dus eerst de mand door de trapopening, toen bukte z'n hoofd onder het luik en kwamen zijn beenen de trappen af. Ons geoefend oog had al ras door de teenen twijgen der mand een kippenpoot boven den schaalrand zien uitsteken. Draadloos werd aan alle commensalen bericht, dat het goed was. Onze eerste schrik van te moeten dineeren aan boord van een schoener was over, en we begonnen de blanke wapenen te hanteeren met moed.

Tusschen twee haakjes mag hier eervol worden vermeld, dat vorken en lepels schoon waren, de messen ook, maar niet scherp genoeg voor het opgediende vleesch.

Voor gastronomisch aangelegde naturen wil ik gaarne het menu aflezen. Kippenboutjes gestoofd, rijst, aardappelen, gezouten vleesch met doperwten. Ingelegde peren als dessert.

Deze laatste smakelijkheid was een persoonlijke beleefdheid van Kapitein VANDERPOEL, wien wij daarvoor dankbaar blijven. Dat busje ingelegde vruchten iederen middag was een heele verfrissching en werd ten volle geapprecieerd.

Na het diner moesten we de salon outruimen voor den Kapitein en zijn stuurlui, die daar ook aten. We klommen in onze couchette, zoowat anderhalve Meter hoog, bengelden met onze voeten overboord en rookten onzen afterdinner. Daarna vroegen we aan Neptunus ons voor een uurtje aan Morpheus af te willen staan.

Wat gelukkig werd goedgekeurd.

(*Wordt vervolgd*).

Pr. fr. R. J. C. WAHLEN.

deeld. De beide officieren werden vrijgesproken, daar zij „wegens het verlies hunner schepen gerechtvaardigd en van alle schuld wegens wandevoir of lafhartigheid vrijgekend waren.” Zoo werden beiden terstond op vrije voeten gesteld. Ook het gedrag der andere officieren werd onderzocht, doch allen op gelijke wijze vrijgesproken. Onder de officieren van de marine was natuurlijk kommandant Evertsz de hoofdschuldige. Doch deze was gesneuveld. (1)

Aan CHANGUION werd door zijn practizijns aangeraden gratie te verzoeken, waaraan hij eerst niet wilde voldoen, daar hij in conscientie overtuigd was, dat hij zich niets te verwijten had.

„Eindelijk na rijp beraad heb ik, zoo schreef hij, op aanraden van practizijns en goede vrienden, er mij toe bepaald om abolitie van het vonnis te vragen.” Koning Lodewijk gaf Changuion daarop kwijtschelding van alle straf, doch verklaarde hem tevens onbekwaam tot het bekleeden van eenig ambt. Changuion leidde daarna een afgezonderd leven. Naderhand toen aan de overheersching der Franschen in het Moederland een einde was gekomen en Prins Willem van Oranje uit Engeland teruggekeerd koning der Nederlanden was geworden, werd bij Kon. Besluit van 23 November 1814, goedgevonden als hetgeen P. J. CHANGUION als gewezen Gouverneur van Curaçao bij sententie van de Hooge Militaire Vierschaar van 21 Maart 1808, tot delict is geïmputeerd, te aboleeren en te vernietigen, zoo als geschiedt bij dezen en voornoemde CHANGUION tot zijn goeden naam en faam en in deŉ staat, waarin hij was vóór de pronuntiatie van dezelve, hersteld en gerestitueerd.” In 1816 volgde zijn benoeming en 29 Februari 1816 zijn aanstelling tot Raad-Fiscaal a. i. bij het Hof van Justitie in Suriname 2) en nog in hetzelfde jaar werd hij Secretaris van het Hof. Changuion overleed in 1820 te Paramaribo.

Ook de Garnizoens-Commandant PFEIFFER verkreeg lijfsgenade, doch werd tot cassatie veroordeeld. Zijn latere levensloop heb ik niet kunnen achterhalen.

De Commandant van het fort *Nassau* de Noord-Amerikaan P. BALFOUR VAN BURLEIGH, de schoonzoon van CHANGUION, klom op tot Luitenant-Kolonel en was in dien rang later Garnizoens-Commandant te Paramaribo, terzelfder tijd dat zijn schoonvader secretaris van het Gerechtshof was.

1) Kapitein Evertsz werd op de plantage *Hato* begraven. Even voorbij het steenen riool, waardoor het water uit de grot loopt, was ter linkerzijde van den weg een kleine ommuurde begraafplaats, waar op het Graf van Evertsz de volgende inscriptie stond: *Den dapperen Vaderiander, den Heere Cornelis Gerard Evertsz, kapitein kolonel ter zee en commandant in de haven van Curaçao, gesneuveld den 1 Januari 1807.*

2) Zie *Surinaamsch Gouvt's. Blad.* 27 Februari 1816 No. 1.

Wordt vervolgd.

P. A. E.

De Oorlog en de Zedenontaarding,

II.

DUITSCHLAND.

Hebben wij in ons nummer van verleden week de verschrikkelijke gevolgen aangetoond, uit de ontaarde volkszeden voortgevloeid voor het zinkende Frankrijk, zwaarder door een heidensche levensopvatting beproefd dan door den militairen vijand, waartegen het slechts met door eigen schuld gehalveerde kracht kan vechten, ook Duitschland is niet vrijgebleven van dienzelfden kanker. En met volkomen redelijke vrees gaan Duitsche oeconomen voort te waarschuwen tegen den ongelijken strijd, die in de naaste toekomst opnieuw Duitschland kan overvallen, indien het Duitsche volk dezen kanker niet uitsnijdt, terwijl de minder gekunstelde volkszeden in het reusachtige Rusland een nakomelingschap beloven zóó vruchtbaar, dat daartegen ook het genie van Duitsche veldheeren zal te kort schieten, om het evenwicht des rijks te bewaren.

In het begin van het oorlogsjaar 1914 richtten de Duitsche Bisschoppen tot hun geloovigen een herderlijk schrijven, waarin zij met plechtigen ernst verklaarden:

„De Duitsche familie — wat stond zij eertijds hoog in eere als burcht van liefde en trouwe, van orde en tucht, als beeld van gezondheid en vruchtbaarheid! Nu is ook over haar een zware ziekte gekomen. Op die ziekten wijst een woord van onheilspellenden klank, dat ons vroeger niet aanging, het woord geboortevermindering. Hoever het euvel reeds rondom zich heeft gegrepen, dat toonen de cijfers, die dezen achteruitgang vaststellen.

„In het jaar 1876 kwamen in Duitschland op 1000 inwoners 42 geboorten voor, in 1911 nog slechts 29. Eén kind minder op 1000 inwoners beteekent 65.000 kinderen minder in geheel het Rijk. Zoo wijst het jaar 1911 in vergelijking met het jaar 1876 een tekort aan van ver boven 800.000 kinderen. Van jaar tot jaar vermindert het aantal geboorten, en wel in Duitschland de laatste 10 jaren sneller dan zelfs in Frankrijk en België. Gelukt het niet, dat euvel te stuiten, dan zal weldra ook bij ons het aantal sterfgevallen dat der geboorten overtreffen en zal ook voor Duitschland het woord gelden: meer doodkisten dan wiegen.

„De cijfers spreken een ontzettend duidelijke taal. En men meene niet, dat zij alleen klagen over nood, zij klagen wegens schuld, wegens zwaarste schuld. Zij bedriegen zich zelve en anderen, die den achteruitgang wil len afleiden uit ongunstige sociale en stoffelijke verhoudingen, uit de duurte der levensmiddelen, uit de moeilijkheid om in het levensonderhoud te voorzien, die van dag tot dag stijgt. Ons volk heeft hardere tijden doorworsteld zonder dat dit noodlottig verschijnsel zich voordeed. Licht kan worden aangetoond, dat het beklagenswaardige euvel niet een gevolg is van den nood, maar wel een gevolg van de weelde; in de hoogere standen, in rijke en gegoede kringen heeft het een aanvang genomen en met andere ondeugden dier standen is het langzamerhand in het volk binnengedrongen.

„Wij willen niet loochenen, dat sommige sociale misstanden het euvel bevorderd en vergroot hebben, zooals b.v. de woning-ellende in de groote steden. Hier moeten staatshulp en christelijke barmhartigheid hand in hand gaan en alles beproeven om die noodlottige misstanden tegen te werken. Maar dat zijn slechts bijkomstige oorzaken. De hoofdoorzaak, de hoofdschuldige, is de slechte wil, het kwaadwillig en misdadig misbruik van het huwelijk!”

***

Deze noodkreet van het Duitsche Episcopaat vindt een krachtigen weerklank bij den bekenden hooggeleraar dr. C. TÖNNIGES in diens pas verschenen werk: „*De Achteruitgang der Geboorten, of de dreigende ontvolking van Duitschland.*” (Leipzig).

Het woord van Von Moltke: „De Franschen verliezen door den achteruitgang der geboorten elken dag een slag”, zal in afzienbaren tijd ook voor Duitschland een bittere waarheid worden, aldus erkent de genoemde sociaal-oeconoom rondnit.

En met schrijnende cijfers staaft hij zijn gerechtigde vrees. Op elke duizend bewoners van Duitschland kwamen in het jaar 1910 slechts 30.83 levendgeborenen tegen 31.7 in het jaar 1909. In het heele Rijk daalde het aantal tijdens de jaren 1906—1909 van 33.1 tot 31.0. Dit sterk dalende percentage is in de groote steden van Duitschland reeds duidelijk merkbaar; in Berlijn bijv. ongemeen. Einde 1860 werden aldaar aan den burgerlijken stand meer dan 200 geboorten per 1000 vrouwen aangegeven, in 1910 nog slechts 84, in 1912 maar 74. De hoofdstad van het Duitsche Rijk brengt nu reeds 20 procent kroost te weinig voort, om haar aantal inwoners te handhaven. Haar aanwas is uitsluitend het gevolg van den trek uit de provincie.

In andere groote Duitsche steden is hetzelfde verschijnsel waar te nemen. Te München bijv. bedroeg het aantal geboorten in 1901 nog 18291, doch slechts 16,112 in het jaar 1905, en maar 13,835 in 1910.

De ontwikkelde en meer welgestelde klassen — schrijf prof. TÖNNIGES — dragen de hoofdschuld van den achteruitgang der geboorten, doordat zij met een bepaalde bedoeling het aantal hunner nakomelingen zoo laag mogelijk houden. Het eenen tweekinderen-systeem wordt door de hoogere, en niet, gelijk het natuurlijk zou schijnen, door de arme bevolking toegepast.

„Ik heb” — schrijft deze niet-katholieke geleerde — „in de laatste tientallen jaren meermalen, waar de gelegenheid zich daartoe aanbood, welgezeten huisvaders de vraag gesteld, waarom zij maar een of twee kinderen hadden, en in de meeste gevallen het volgende, oogenschijnlijk heel tragisch antwoord gekregen: De vader achtte het zijn plicht, zijn nakomelingen in zoo gunstige en zeker mogelijke levensomstandigheden achter te laten, wanneer hij eens zou sterven.

„Deze overgroote zorg voor de nakomelingschap is echter geen geluk voor de ontwikkeling van ons land en ook geen geluk voor de oogenschijnlijk zoo gunstig geeltuuerde nakomelingen; want uit de zen groeit in de meeste gevallen nooit iets geestelijk-groots. Men stelle zich een spruit van zulk een over-zorgzamen vader voor, een spruit, die het geruststellend bewustzijn met zich ronddraagt, dat hem op zijn levensweg niets werkelijk ernstigs kan gebeuren, daar hij door de middelen, welke zijn vader hem heeft achtergelaten, van de toekomst zeker is. Al gaat zijn renneering ook niet geheel op — vele gevallen bewijzen het — toch gelooft voorloopig de zoodanige welgestelde nakomeling, dat zijn materieel fortuin nooit een eind kan hebben. Waartoe dus arbeid en inspanning, denken de meesten. Zij leven van den eenen dag in den anderen, zonder den Staat tot voordeel te zijn, iets waardevols te produceeren of een gezin te stichten. Het vermogen, dat de vader heeft achtergelaten, wordt aldus het ongeluk van het kind. Als de verwende lievelingszoon tenminste nog eenige broers en zusters had, met wie hij de erfenis moest deelen, zou hij gedwongen zijn zich zelf een bestaan te verzekeren en zich een plaats in de maatschappij te veroveren. Maar de over-voorzichtigheid der ouders, die de wijsheid bedroog, heeft ook dit verhinderd.”

***

Het *Statistisches Jahrbuch* van het Duitsche Rijk, dat onlangs verscheen is, brengt eenige nieuwe gegevens over het geboortecijfer in Duitschland.

	kinderen
In 1910 werden geboren	1.982 836
„ 1911 „ „	1 927 039
„ 1912 „ „	1.925 883
„ 1913 „ „	1.894 598

Het geboortepercentage op 1000 inwoners was dus:

in 1910	30 7
in 1911	29.3
in 1812	29.1
in 1913	28.3

Deze achteruitgang is, bij de bestendige toename der totale bevolking, des te tastbaarder, omdat in 1900 het geboortepercentage nog stond op 36.

Tegenover deze vermindering staat een vermeerdering van onwettige geboorten:

In 1910	9.1 pCt	der geb. kinderen
In 1911	9.2	„ „ „
In 1912	9.5	„ „ „
In 1913	9.7	„ „ „

Dit jammerlijk percentage neemt in sommige afzonderlijke plaatsen schrikbarende proporties aan: zoo in Berlijn, waar het oploopt tot 23.0 percent.

Het aantal zelfmoorden bedroeg in 1913: 15.564, d.i. 23 op 100.000 inwoners. In Berlijn, Hamburg en Bremen liep dit cijfer zelfs op tot 38 op de 100.000 inwoners. In 1906 was, voor het gezamenlijke Duitsche Rijk, dit cijfer 20 4. In Berlijn stond het toen echter op 32.

*

In het boven aangehaalde boek, dat veel opzien in Duitschland heeft gebaard, somt prof. TÖNNIGES een aantal oorzaken op, die den snellen kanker in het bloed hebbben gejaagd van een groot deel des volks ook in Duitschland. Maar de hoofdoorzaak ligt in de godsdienstige verslapping en het bederf van de moderne wereld, wier rotteude beschaving ook het christelijk geloofsleven aanvrat, gelijk de Duitsche Bisschoppen in hun voornoemden herderlijken brief schreven:

„Het zedelijk bederf, dat onverwijld intreedt, waar christelijk geloof en christelijke zeden verdwijnen, is reeds doorgedrongen tot den levenswortel der familie. In breede kringen is de eerbied voor de heiligheid van het huwelijk verloren gegaan. Men wil van de huwelijksrechten gebruik maken zonder de huwelijksplichten op zich te nemen. Door teugelloos begeeren, door koudberekende zelfzucht en hebzucht, door laffe vrees voor moeite en offers, laat men zich verleiden om misdadig den scheppingswil van God te trotseeren, om de natuur geweld aan te doen, het hoofddoel te verijdelen, het huwelijk zelf te ontwijden, te misvormen, om onvruchtbaarheid te slaan, om het kinderaantal te beperken, ja, zelfs om door vernietiging van het kiemende leven eenvoudigweg een moordenaar te worden.

„Een vloekwaardige industrie biedt daartoe misdadige hulp. Openlijk en op sluipwegen weet zij hare schandelijke middelen aan het volk op te dringen. Die middelen moet ons arme Duitsche volk niet alleen met zijn geld, maar ook met zijn bloed, met de gezondheid van lijf en ziel, met het geluk der familie betalen; de Duitsche natie betaalt ze met het leven van duizenden van kinderen.

„Wee ons, hoe diep zijn wij gezonken! Men ging groot op een beschaving, die godsdienst, Christendom en Kerk overbodig heeft gemaakt en die zonder die factoren van hoogte tot hoogte opklimt, — en nu staat men voor nieuwe afgronden van den dood. Men had den mond vol over levensverhooging tengevolge van den vooruitgang in onzen modernen tijd, — en nu wordt de natie bedreigd met een levens ontkenning en een levensvernietiging, die men met recht haar langzamen zelfmoord heeft genoemd. Niet zonder reden verheugt men zich over het feit, dat het de medische wetenschap gelukt is het sterftecijfer van jaar tot jaar te doen dalen, — maar tegelijkertijd verslindt de stille, geheime dood van de twintigste eeuw elk jaar duizenden van kinderlevens.

„Dat zijn de afschuwelijke vruchten, die de afkeer van God, de af val van Christus afwerpt. Dat is de pest, die den oorlog tegen Christendom en Kerk op den voet volgt. De giftkiem en doodskiem is ons geliefd Duitsche volk tot in het merg gedrongen!

„Zelden heeft zich de vreeselijke wisselwerking tusschen ongeloof en onzedelijkheid, tusschen ondeugd en ellende, tusschen zonde en dood, zoo tastbaar en statistisch geopenbaard. Zelden is het voor iedereen zóó klaarblijkelijk geworden, dat zij, die tegen godsdienst en Kerk, tegen God en Christus den strijd aanbinden, daardoor vanzelf tegelijkertijd vijanden worden van de familie, vijanden van het kind, vijanden van de deugd, vijanden van het volk en van het vaderland.”

Inderdaad ook voor het vaderland. Zie naar Frankrijk, roept Tönniges uit. Wij bedwingen het, omdat het zichzelf door de zedenontaarding met machteloosheid heeft geslagen. Maar hoelang, tenzij wij den kanker uitsnijden, zal het duren, eer Rusland van onze ziekte gebruik maakt, om Duitschland opnieuw te bedreigen wegens gebrek aan een weerbaar geslacht?

Volkeren, wordt sterk door de goede zeden!

Aanplantingen op GROOT-KWARTIER.

III.

Nog een andere aanplanting trof mijn bijzondere opmerkzaamheid bij mijn bezoek op Groot-Kwartier. Ik zag daar een vrij groote oppervlakte beplant met een mij onbekende grassoort. Uit de inlichtingen van den Heer DUSSEL ~~vernam ik dat dit~~ *Soedan-gras* was. Tegelijkertijd met het zaad van de *Feterita-mais* had ZEd. een klein monster van Soedangraszaad uit Amerika ontvangen voor proefneming. Deze proef voldeed boven verwachting, zoodat er alle reden bestond de proef op grootere schaal voort te zetten. Op Groot-Kwartier staat thans ongeveer een halve hectare met *Soedan-gras* beplant. Dit gras kan de plaats innemen van ons *Para-gras*. Het heeft er bij oppervlakkige beschouwing ook veel overeenkomst mede. Wanneer het tot zijn volle lengte is uitgegroeid, reikt het met zijn zaadpluimen tot manshoogte. Het kan telkens om de zes weken worden afgesneden. Een groot voordeel, dat dit gras heeft boven ons Paragras is, dat het veel minder irrigatie noodig heeft en dat het zich uitstekend leent om tot hooi gedroogd te worden. Ook dan nog wordt het door het vee met graagte gegeten, wat met het paragras *niet* het geval is. Bovendien bevat het *Soedangras* veel meer voedende bestanddeelen.

De Heer Dussel laat althans voorloopig dit gras zoo hoog mogelijk opschieten en zaad vormen. En dit met een dubbel oogmerk. Het gras wordt afgesneden en dient dan tot veevoeder voor de fokdieren op *Cas Chiquitoe*, die zoodoende betrekkelijk weinig aan onderhoud kosten. Het zaad wordt geoogst en is thans op *Groot-Kwartier* reeds in groote hoeveelheid verkrijgbaar en tegen veel lageren prijs dan de Heer DUSSEL het zijne uit Amerika betrokken heeft. Voor den Curaçaoschen planter is dit een niet gering voordeel, bovendien heeft hij geen vrachtkosten te betalen en is er absoluut zeker van *kiemkrachtig* zaad te ontvangen. Wanneer het gras pas afgesneden is, hebben de overblijvende stoppels iets meer besproeiing noodig, omdat dan de grond meer uitdroogt. Misschien zal deze of gene planter de opmerking maken, dat hij in veel slechtere conditie verkeert, doordat hij niet uit zoo'n ruime beurs kan putten als het Gouvernement, dus dat hij nooit op zijn plantage die goede resultaten kan verwachten gelijk op *Groot-Kwartier* het geval is. Doch hierin vergist men zich ter dege. Het zou te wenschen zijn, dat elke Curaçaosche planter een bezoek ging brengen op den Gouvernements proeftuin van *Groot-Kwartier*, om daar onder geleide van den Heer Dussel alle bijzonderheden persoonlijk in oogenschouw te nemen. Bij mijn bezoek verwonderde 't mij ten zeerste zoo'n gering getal arbeiders hier op deze uitgestrekte terreinen aan het werk te zien. Wat nog meer verwondering verdient is wel dit, dat het terrein slechts met één molen gefrrigeerd wordt, waaruit van zelf volgt, dat deze aanplantingen onmogelijk veel irrigatie kunnen noodig hebben, omdat het anders voor één molen onmogelijk is te doen zou zijn. Zeer veel, o.a. de groenteaankweek wordt uitsluitend uit de hand met den gieter besproeid.

Nog ontmoette ik hier een klein terrein beplant met een nieuwe bacove-variteit, die reeds flink waren opgeschoten. Over de resultaten valt er evenwel voorloopig nog niets met zekerheid te zeggen.

Een voornaam onderdeel van deze plantage vormt de groenteakweekerij, waarmede de Heer Dussel in het bijzonder een zeer verdienstelijk en leerzaam werk ondernomen heeft in het belang van de kleine hofjes, die zich op deze cultuur toeleggen.

Dit gedeelte verdient wel eens afzonderlijk behandeld te worden.

Berichten uit de Kolonie.

Mgr. Vuylsteke.

Zondagnamiddag is Z. D. H. Mgr. VUIJLSTEKE van zijn dienstreis naar de eilanden Saint-Martin, Saba, Saint-Eustatius, St. Baths en Bonaire wederom op Curaçao teruggekeerd. Op al dezen eilanden heeft Mgr. het H. Vormsel toegediend, kerkelijke visitatie gehouden en de scholen bezocht. De terugreis met de „Estelle” tot Bonaire en met de „Aguila” tot hier was zeer gunstig.

Reeds Dinsdag d. a. v. heeft Mgr. het H. Vormsel toegediend aan 350 kinderen in de St. Annakerk van Otrabanda, en gisteren Vrijdag aan 280 kinderen in de kerk van den H. Rozenkrans van Pietermaai.

Telegraafkabels.

In een Amerikaansche Courant vonden we het bericht, dat er in het begin van Februari zeven telegraafkabels, die Amerika met Europa verbinden zijn doorgesneden.

Men vermoedde, dat een Duitsche duikboot met dat werk bezig is. Als men dien Duitscher niet spoedig onschadelijk maakt, beloopen wij de kans, dat onze kabel ook zoo langzaam aan een beurt krijgt.

Stroohoeden.

Aan *strooheoden* werden uit deze kolonie uitgevoerd:

in	*dozijn*	*waarde*
1915	119,177	ƒ 432,561
1914	132,745	„ 488,482
1913	145,789	„ 678,682
1912	145,614	„ 794,240

Regenval

Gedurende de maand Dec.

	m.M.
Fort Amsterdam	92.6
Westpunt	147.8
Plantage Siberië	100.
Dokterstuin	94.6
Hoffi Abao	139.6
Kl. St. Martha	116.5
Cas Chikitoe	62.
Sta. Maria	106.5
Plantage Gr. St. Joris	105.
Wilhelmina-tuin	82.9
Sta. Rosa	117.5
Beekenburg	103.2
Noordkant	81.5

Officieele Berichten.

Volgens van den Consul der Nederlanden te Panama ontvangen kennisgeving is aldaar in het Santo Tomas Hospitaal op den 18den Januari dj. overleden Jose Ramon, Curaçaonaar, oud 54 jaren.

Den heer J. P. Delgeur is wegens vertrek van St. Martin N. G. eervol ontslag verleend als lid van den Voogdijraad aldaar en de heer C. Hartendorff is als zoodanig benoemd.

Aan den Roomsch Katholiek Geestelijke van den 2den rang alhier J. van den Eisen is tot herstel van gezondheid een jaar verlof naar Nederland verleend.

Aan Mej. Emma van Eps, onderwijzeres 4de klasse aan de Emmaschool alhier is tot herstel van gezondheid een week verlof verleend.

Aan den Havenmeester en Loods alhier C. B. Debrot is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend en de heer J. S. Ludwig is tijdelijk belast met de waarneming dier functiën.

Aan den onderwijzer 1ste klasse aan de Hendrikschool alhier H. J. Vooren is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Het Eeuwfeest.

Heden mogen we elkander wel oprecht gelukwenschen met het gedenkwaardige feit, dat onze Kolonie een eeuw lang ongestoord werd bestuurd door Neerland's Koningen. Hoe gaarne zouden we onze dankbaarheid uiten in vreugdevolle feestelijkheid Maar onze geëerbiedigde Koningin is ons voorgegaan in het niet vieren van Hoogstderzelver jubeldagen. Het zou Harer Majesteit leed doen, als wij den ernst der tijden niet begrepen en niet medevoelden met het naamloos wee, dat in geheel Europa, ook in ons Moederland, geleden wordt.

De HoogEdelGestr. Heer Gouverneur was onze tolk bij de sympathie-betuiging aan Hare Majesteit, tijdens de nationale ramp van den Watersnood.

Zijn HoogEdelGestr. zal zonder twijfel op dezen dag aan Koningin WILHELMINA de oprechte gevoelens mededeelen van een trouw en dankbaar volk.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Jan. 1916.

	Geboorten.				Overleden		Aangegeven.	
	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	M. gesl.	Vr. gesl.	Levenl.	Huwel.
Stadsdistrict	17	10	9	18	15	18	2	1
2e. district	9	14	12	11	5	4	–	–
3e. district	13	9	10	12	3	4	–	–
4e. district	3	–	1	2	–	2	–	–
5e. district	4	10	4	10	–	1	–	–
Totaal:	36	43	36	53	23	29	2	1

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7½ uur Overzijde.

1. Avanti — Pas.Red — Cossetti
2. Elvira — Ouverture — Werkman
3. Die Hydropaten — Walzer — J. Gung'l
4. Fantaisie sur Maritana — Wallace
5. Hunky Dory — March — Holzmann
6. Potpourri sur Le Mascotte — Audran
7. Staccato-Fantasie für Piccolo — 1e uitv. W. Popp
8. Ten Piedad — Danza — J. Campos

Onze Petroleum-Raffinaderij.

Ons Curaçaosch publiek interesseert zich maar betrekkelijk weinig voor de Petroleum-Raffinaderij aan het Schottegat. De eenige reden daarvoor is, dat men er weinig of niets van weet, en slechts nu en dan zeer vage berichten tot het publiek doordringen. En dat is jammer. Er ontwikkelt zich aan het Schottegat op dat nietige eilandje, een uitlooper van de plantage *Asiënto*, een groot-bedrijf, een groot-industrie, die minstens de evenknie kan genoemd worden van de phosphaatmijnen van Santa Barbara, doch in de toekomst voor ons eiland en in het bijzonder voor onze haven van ontzaggelijke beteekenis gaat worden.

Wat de *Bataafsche Petroleum-Maatschappij* daar aan het Schottegat bezig is tot stand te brengen, is een reuzenwerk, waaraan millioenen guldens worden te kosten gelegd, wat in de toekomst niet enkel voor die maatschappij, maar ook voor onze kolonie en onze bevolking, naar wij hopen, prachtwinsten in den schoot zal werpen.

Wie nu de *Emmabrug* over de haven passeert, ziet ver in het Noorden achter in het Schottegat twee reuzentanki's, precies in den vorm van de gashouders der Hollandsche gasfabrieken, hoog oprijzen. Van af den berg van Otrabanda, daar in de buurt van de Habaaiweg, heeft men er nog een veel beteren kijk op. Dat zijn tanki's van 35 meter middellijn en ± 12 meter hoogte. Zij hebben een inhoud van bijna 10,000 ton of 10 millioen liter elk. Zoo staan er nu twee, en er komen er nog twee dergelijke bij. Dezer dagen is men bezig met een stoompomp, die *per uur* 50 M³ water verplaatst, een dezer tanki's vol water te pompen, alleen met het doel om te weten of het waterdicht is en zich nergens een lek bevindt. Die stoompomp zal er ruim 14 dagen, dag en nacht rusteloos doorpompend, werk aan hebben, om één zoo'n tanki te vullen. Daarna laat men het water natuurlijk weer wegloopen. Men spreekt in den tegenwoordigen oorlog dikwijls van artillerie-park en daaronder verstaat men dan een collectie kanonnen: Zoo spreekt men ook van *villapark*, een complex van villa's, enz. Hier op het eiland aan het Schottegat krijgen wij nu een *tanki-park*, een heel complex van tanki's.

Behalve de 4 groote, waarvan boven gesproken is, komen er nog 40 tot 60 kleinere tanki's, die ongeveer ieder de helft inhoud van zoo'n grooten zullen hebben.

Met een zenuwachtigen haast is er gewerkt om deze twee groote tanki's klaar te krijgen. Al deze tanki's zijn bestemd om de ruw-olie, die spoedig door kleine tankibooten van uit de petroleumbronnen in het achterland van Maracaibo zullen worden aangebracht, in ontvangst te nemen. Hoe eerder zulks kan gebeuren, des te beter. Want met geweld dringt de petroleum daar uit de boorgaten naar boven en loopt weg of verdampt. Op die wijze is er nu reeds voor een kapitaal van f 100,000 aan ruw-olie nutteloos verloren gegaan.

Alles word nu op haren en snaren gezet, opdat het bedrijf in Mei a. s. kan beginnen. Doch ook al zou de Raffinaderij dan nog niet klaar zijn, dan kunnen toch de kleine tanki-bootjes van Maracaribo de ruw-olie hier aanvoeren, deze wordt in de groote tanki's opgepompt, en grootere tanki-schepen kunnen deze ruw-olie, nog ongezuiverd, weer meenemen en voorloopig naar andere raffinaderijen elders brengen, waar ze verwerkt wordt. Er liggen reeds 4 reusachtige distilleerketels op het terrein, van uit Holland hier aangebracht. Van de enorme grootte en zwaarte dier ketels zal men zich misschien een denkbeeld kunnen vormen, als men weet, dat *alleen voor vracht* van Holland tot hier de ongelooflijke som van 30,000 gulden betaald is. Men ziet wel, het gaat hier over enorme kapitalen.

We zullen trachten nog meer betrouwbare gegevens te verzamelen, om de weetgierigheid en de belangstelling onzer lezers te bevredigen.

Goede Lectuur.

De Katholieke Kerk vreest niets zoo zeer als domheid en onwetendheid. De Katholieke Godsdienst is een redelijke godsdienst en daarom ijvert de Kerk met zulk een zorg voor het onderricht in geloofszaken, opdat een ieder zich ook rekenschap weet te geven van de grondslagen en de motieven waarop zijn geloofsbelijdenis steunt.

Doch nu is het wel eigenaardig, dat zij die het hevigst schelden en schimpen op de Katholieke Kerk, het minst op de hoogte zijn van de grondwaarheden des geloofs dikwijls zelfs niet het flauwste begrip hebben van de leer der Katholieke kerk. Daarom is het ook een dwaalbegrip te meenen als of de afval van het geloof zijn oorzaak vindt in grootere verlichting des geestes, want zij komt juist voort, uit verkeerde begrippen en averechtsche ideeën ten opzichte van de ware en zuivere leer der kerk. Waarom wij dit alles nog eens in herinnering brengen?

Dit is naar aanleiding van een klein, maar o zoo mooi werkje getiteld: *Algun discursito riba Fierno*, van de vaardige hand van *Pater Poiesz*. Dat boekje verdient een aandachtige lezing en overdenking. Men zal zien, dat ook de leer der Kerk te opzichte van het leerstuk der Hel op een degelijken grondslag is opgebouwd, en welke zonderlinge bedenkingen soms daartegen worden ingebracht, doch hoe weinig steekhoudend die zijn.

Men lastert wat men niet kent.

De Aruba Phosphaat Mij.

Volgens een advertentie in de *Curaçaosche Courant* zullen binnen kort alle bezittingen op Aruba van de vroegere *Phosphaat Mij.* worden verkocht: o.a. de aanlegpier op San Nicolaas, de spoorlijn, locomotieven, wagons, eenige houten huizen enz. Daarmede worden dus de laatste banden, die deze Maatschappij nog met Aruba vereenigt verbroken.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven

Machy Brama Amelia de Soto, Emelina de Troconis, Rosa de Windt, Magr- v. Ganasteyni, Mathias Janga, Maria Lopez Lodewelke Reina, Sekretario de la Esperantisto Societo, Rito A. Suarez, Josefina van Klaren (erven], Ueschl, Maria Modestia Virees.

Aangeteekende stukken: Mortimer A. Correa-Lagunu, J. F. F. Steenbergen c/o De Bataafsche Pet. Maatschappij.

Drukwerken: Consul de Bulgarie, José J. Gabrera, Oscar Messerly, J. C. Pape.

Drukwerken zonder adres: De Telegraaf, La Verdad.

DE OORLOG.

Bijna een jaar lang, van April 1915 af, bezetten de Duitschers de Woeuvrevlakte en trokken zij een ijzeren ring om den krans van forten rond Verdun. De proeve tot doorbraak, welke Maandag 21 Februari ll. een aanvang nam, werd zeer degelijk voorbereid. De Kroonprins, die bij het begin van den oorlog langs Longwy in Frankrijk viel, heeft zijn mooie positie gehandhaafd en strijdt nu met den Keizer aan het hoofd der troepen. Ook in Champagne en in Argonne bleef de positie der troepen sinds maanden onveranderd. Deze laatste twee legervelden werden uitgekozen om flankdekking van het hoofdleger te verzekeren en zoo mogelijk, een omtrekkende beweging uit te kunnen voeren tot volkomen insluiting der vijanden. Maar de Fransche legers hielden, al die maanden lang, onverwrikt stand, recht tegenover de Duitschers.

De Duitsche hoofdlijn loopt van Vauquois over Etain naar Conflans, dat een samenloop van 6 à 7 rivieren is, vandaar wellicht de naam, welke samenvloeiing beteekent. Bij Conflans hebben de Duitschers fabrieken opgericht om de stroomversnelling der rivieren, of m.a.w. den watertoevoer te kunnen verminderen, misschien geheel af te snijden. Men weet uit het vroegere verloop van den krijg, hoe lastig die riviertjes zijn met haar moeilijke overtochten.

De grootere rivier de Maas loopt echter recht door Verdun en de Franschen zitten met hun troepen aan weerskanten van de hooge Maasoevers. Daarbij, de rivier is hier zeer breed. Een overtocht zal allerbezwaarlijkst gaan.

De Duitschers daarentegen bezetten den spoorweg van Verdun naar Metz en blijven op die manier in geregelde en gemakkelijke verbinding met het achterland. Munitieaanvoer, wegvoeren van gewonden en proviandeering der troepen kan daardoor snel geschieden.

De ernstige voorbereiding van deze centrale positie doet vermoeden, dat de strijd om Verdun tot de meest gewichtige van heel den oorlog behooren zal.

Dat blijkt ook wel uit het optreden der Duitschers, die hun beste krachten daar samentrekken onder persoonlijke leiding van den Keizer en den Kroonprins.

De strijd begon Maandag 21 Febr. ll ten N. O. van Verdun. De Duitschers wilden met alle geweld de vesting Douaumont veroveren, hetgeen hun na zes dagen gelukte Nu mag de Fransche Minister van oorlog verklaren, dat dit Fort tot het oude systeem behoorde en als niet bestand tegen een modern aanvalsgeschut reeds verleden jaar werd ontruimd van manschappen en kanonnen, we kunnen bijna niet aannemen, dat dit den Duitschers onbekend zou zijn geweest. Dat Fort ligt echter ongetwijfeld op een zeer mooie plaats en die plaats te veroveren was den Duitschers alles waard. Ze verloren er ± 150,000 mannen.

Het geheele leger van Duitschland voor Verdun wordt geschat op ± 350,000, anderen spreken zelfs van 6 à 700,000.

De taktiek der Franschen wordt in een officieele Nota door den Minister van Oorlog als volgt aangegeven:

De infanterie begon den aanval op Maandag ll. (21 Febr.)

Het eerste gunstige teeken voor de Franschen was het feit dat de vijand in de onmogelijkheid verkeerde onze kanonnen tot zwijgen te brengen. Het offensief begon met een scherpe verkenning der troepen, waarbij de Franschen een betrekkelijk groot aantal Duitsche officieren waarnamen, en later, een massa infanterie, welke zich loom voortbewoog. De Fransche kanonnen maaiden geheele rijen van Duitschers weg. Het scheen het Duitsche legerhoofd niet te deren, dat 9 van de 10 manschappen vielen, als de tiende zijn doel maar bereikte. In het begin namen 14 bataljons (280,000 man) aan het gevecht deel. Dit getal werd opgevoerd tot 16 en zelfs tot 17 bataljons (340,000 man).

De Duitsche beweging werd gedekt door een bosch, de troepen liepen door droge sloten en daarbij aansluitende loopgraven, van te voren langzaam aan in gereedheid gebracht; hadden de Franschen nu getracht in contact te blijven met de Duitschers, dan zouden zij in den blinde hebben moeten werken en hun eigen artillerie in den weg geloopen hebben. Laat men de aanvallende troepen naderen tot een afstand van 150 Meter, dan kan bij den aanval het afwerende leger overvallen worden, zoo de aanvallers geen offer ontzien, maar houdt men ze op een afstand van 1,500 Meter dan kunnen ze geen weerstand bieden aan de kanonnen der verdedigers. Daarom trokken de Fransche troepen terug achter versterkte stelling, waar zij de Duitschers konden zien, toen zij op onverdekt terrein vooruitstormden. De uitwerking liet niet op zich wachten. De frontlijn der aanvallers was eerst 40 KM. lang en kromp in tot 14, tot 10, tot 8. De verliezen der Duitschers waren verschrikkelijk. Vrijdag (25 Febr.) was het de kritieke dag. Den dag daarop volgend hadden er slechts afzonderlijke aanvallen plaats."

De Duitschers zagen zich gedwongen hun grootsch plan van aanval op te geven. De groote doorbraak was gestuit.

Toch is alle gevaar voor de Franschen nog lang niet geweken.

Uit de richting Spincourt vallen groote obussen in Verdun. Dat is een voorbereidende maatregel om zich van deze vesting meester te maken. Vele sterke steden zijn op dezelfde wijze veroverd.

Ook beginnen de Duitschers den Westeroever van de Maas onder vuur te nemen, en dat op verschillende plaatsen ten N. W. van Verdun.

Dat is een voorbereidende maatregel voor den grooten overtocht der Duitsche troepen.

De Woeuvrevlakte is bij Fresnes doorgebroken, de Duitschers trokken voort tot Manheulles en namen die plaats in; ze blijven met hun kanonnen spelen in de gapende opening.

In ons kort overzicht meenden we ons tot de hoofdzaak, den slag bij Verdun, te mogen beperken.

De eindconclusie is: De groote doorbraak werd gestuit, maar het gevaar is van Verdun nog niet geweken.

Buitenland.

Schrijven van het Belgische Episcopaat.

De Bisschoppen van België hebben gezamelijk een schrijven tot het Duitsche en Oostenrijksche Episcopaat gericht, voorstellend een commissie van onderzoek te benoemen, om de waarheid te weten over de in België gepleegde gruwelen, gruwelen in officieele Duitsche documenten aan Belgen toegeschreven en de gruwelen der Duitsche soldaten.

Het is een zeer waardig en verheven stuk, dat aldus aanvangt:

„Aan Hun Eminenties de Kardinalen en Hun Doorluchtige Hoogwaardigheden, de bisschoppen van Duitschland, Beieren en Oostenrijk Hongarijë.

„Eminenties, Doorluchtige Hoogwaardigheden.

„Als Katholieke bisschoppen bieden wij, sedert een jaar, aan de wereld — gij, bisschoppen van Duitschland, aan den eenen kant, wij, bisschoppen van België, Frankrijk en Engeland aan den anderen kant — een verbijsterend schouwspel."

De bisschoppen herinneren allereerst aan de beschuldigingen van Duitsche zijde tegen de Belgen, ook tegen vele priesters, ingebracht. Maar men wilde daar eerst niet op antwoorden, vertrouwend dat althans de katholieke Duitschers niet lichtzinnig zouden oordeelen en veroordeelen.

Helaas bleek dat wel het geval.

Den 18den Aug. 1914 schroef Mgr. de bisschop van Luik aan den commandant Bayer, gouverneur van de stad Luik:

LA TUBERCULOSIS

es una enfermedad contagiosa que tan facilmente contraen los ricos que los pobres.

Toda persona que tenga la menor propensión á debilidad pulmonar, enflaquecimiento, anemia, necesita tomar la

Emulsión de Scott

(de Aceite puro de Higado de Bacalao con Hipofosfitos.)

Poderosa en sus efectos.

Buena en toda época del año.

„Slag op slag worden verschillende dorpen verwoest; de notabelen, waaronder de geestelijken, worden gefusilleerd, anderen worden gevangen genomen en allen hebben hun onschuld betuigd. Ik ken de priesters van mijn diocees; ik kan niet gelooven, dat zelfs één zich schuldig gemaakt zou hebben aan daden van vijandschap tegenover de Duitsche soldaten. Ik heb meerdere ambulances bezocht, ik heb gezien, dat de Duitsche gewonden er met denzelfden ijver verpleegd worden als de Belgen. Zij zelf erkennen het."

De brief bleef zonder antwoord.

In het begin van September dekte de keizer van Duitschland met zijn gezag de lasterlijke aantijgingen tegen de onschuldige bevolking ingebracht.

Hij deed dit in zijn telegram aan president Wilson.

Dit telegram werd, op bevel der Duitsche regeering, 11 September in België aangeplakt. Reeds den volgenden dag, 12 September, verzocht Mgr. de bisschop van Namen, te worden ontvangen en protesteerde tegen den blaam, die Z. M. de Keizer op de Belgische geestelijkheid wilde leggen; hij bevestigde de onschuld van alle leden der geestelijkheid, die gefusilleerd of mishandeld waren, en verklaarde zich bereid om zelf de schuldige feiten te publiceeren, die men zou kunnen vaststellen.

Het aanbod van Mgr. den bisschop van Namen werd niet aanvaard en zijn protest had geen gevolg.

De laster kon aldus vrijelijk zijn weg volgen. De Duitsche pers stookte den laster aan. Het orgaan van het Katholieke Centrum, de „Kölnische Volkszeitung," wedijverde in chauvinisme met de Luthersche pers, en den dag, waarop duizenden onzer medeburgers, geestelijken en leeken, van Visé, van Aerschot, van Wesemael, van Hérent, van Leuven, en van twintig andere plaatsen, even onschuldig aan oorlogsonderhandelingen of aan wreedheden als gij en ik, als gevangenen werden medegevoerd, de stations van Aken en van Keulen doortrokken en als een schouwspel werden vertoond aan de ongezonde nieuwsgierigheid der hoofdstad van Rijnland, *moesten wij tot hunne smart constateeren, dat hunne Katholieke broeders tegen hen evenveel beleedigingen uitbraakten als de sectarische Lutheranen van Celle, Soltau en Maagdeburg.*

„Stelt u een oogenblik in onze plaats, Dierbare Medebroeders in het geloof en in het heilig ambt.

„Wij weten dat deze onvoorzichtige beschuldigingen der keizerlijke regeering geheel en al lasteringen zijn. Wij weten het en wij bezweren het.

„Uwe regeering nu roept, om deze beschuldigingen te rechtvaardigen, getuigenissen in, die de contrôle van geen enkel kruisverhoor hebben ondergaan.

„Is het niet uw plicht, niet alleen die der liefde, maar van nauwgezette rechtvaardigheid, u zelven op de hoogte te stellen, uwe kudde in te lichten, en ons de gelegenheid te verschaffen om juridisch onze onschuld vast te stellen?

„Gij zijt dus deze voldoening schuldig in naam der Katholieke liefde, die de nationale conflicten overheerscht; gij zijt haar ons schuldig thans, uit oogpunt van strikte rechtvaardigheid, omdat een comité minstens door uwe stilzwijgende goedkeuring gedekt en samengesteld uit de meest op den voorgrond tredende personen uit de politiek, de wetenschap en den godsdienst in Duitschland, de officieele beschuldigingen onder zijne bescherming heeft genomen en aan de pen van een Katholiek priester, professor A. J. Rosenberg van Paderborn, de taak heeft toevertrouwd om deze saam te vatten in een boek, getiteld:

„De leugenachtige beschuldigingen der Fransche Katholieken tegen Duitschland", en aldus voor het Katholieke Duitschland de verantwoordelijkheid op zich heeft genomen voor de actieve en openbare verspreiding van den laster tegen het Belgische volk."

Daarom vragen de Belgische bisschoppen te willen helpen om een rechtbank van onpartijdig onderzoek in te stellen.

Gij zult, in naam van uw ambt, zooveel leden aanwijzen, als gij wenschen zult en die het u behagen zal te kiezen; wij zullen er evenveel aanwijzen, bijvoorbeeld drie van beide zijden. En wij zullen in gemeenschappelijk overleg aan het episcopaat van een neutralen staat, van Nederland, van Spanje, van Zwitserland of van de Vereenigde Staten verzoeken ons een eersten scheidsrechter aan te wijzen, die de werkzaamheden der rechtbank zal leiden.

Z Em. Kardinaal Mercier heeft tot twee maal toe en ook de bisschop van Namen heeft reeds de instelling van zulk een rechtbank van onderzoek verzocht. Maar de Duitschers bleven bij eenzijdige maatregelen zonder waarde.

Daarom is het natuurlijk, dat wij ons tot u wenden.

Het hof van arbitrage, dat de mogendheid, die België bezet, ons geweigerd heeft, zult gij ons toestaan, en gij zult voor ons van uwe regeering de openbare verklaring verkrijgen, dat de getuigen door u en door ons zullen kunnen worden uitgenoodigd om alles te zeggen wat zij weten, zonder represaillemaatregelen te hebben te vreezen. Voor u, gedekt door uw moreel gezag, zullen zij zich beter in veiligheid gevoelen en aangemoedigd om te getuigen, wat zij gezien en gehoord hebben; de wereld zal vertrouwen koesteren in het episcopaat onzer twee vereenigde naties; ons gemeenschappelijk toezicht zal de getuigenissen bevestigen en de getrouwheid der proces-verbalen waarborgen. Het aldus geleide onderzoek zal betrouwbaar zijn.

Wij vragen vóór alles dit onderzoek, Eminenties en Eerbiedwaardige Collega's, om de eer van het Belgische volk te wreken. Lasteringen, van uw volk en zijne meest hooggeplaatste vertegenwoordigers uitgegaan, hebben deze geboonden. En gij kent, gelijk wij, het menschelijk, Christelijke, Katholieke voorschrift der moraal-theologie: zonder herstel, geen vergiffenis: Non remittur peccatum, nisi restituatur ablatum.

Uw volk heeft, door het orgaan van zijn politiek gezag en zijner meest hooggeplaatste moreele gezaghebbers, onze medeburgers beschuldigd zich jegens Duitsche gewonden aan wreedheden en gruwelen te hebben overgegeven, waarvan het Witboek en het manifest der katholieken hier boven de voorbeelden aangaven: wij plaatsen tegenover al deze beschuldigingen een formeele ontkenning en wij vragen het bewijs te mogen leveren van de juistheid onzer ontkenning.

„Gij zult voor de rechtbank van onpartijdigheid roepen, wie gij wilt. Wij zullen uitnoodigen om er te verschijnen: alle priesters der parochies, waar burgers, priesters, religieuzen of leeken werden vermoord of met den dood bedreigd op den kreet „Man hat geschossen"; wij zullen, indien gij wilt, deze priesters uitnoodigen om hunne verklaring onder eede te teekenen en dan, indien gij niet bewerен wilt, dat geheel de Belgische geestelijkheid meineedig is, zult gij wel de gevolgtrekkingen van dit plechtig en beslissend onderzoek moeten aanvaarden en de beschaafde wereld zal deze niet kunnen afwijzen.

„Doch, wij voegen er aan toe, Eminenties en Eerbiedwaardige Collega's, dat gij bij de instelling van een eererechtbank hetzelfde belang hebt als wij.

Want wij, steunende op een rechtstreeksche ervaring, wij weten en wij bevestigen, *dat het Duitsche leger zich in België op honderd verschillende plaatsen heeft schuldig gemaakt aan plunderingen, aan brandstichtingen, aan gevangennemingen, aan moorden, aan heiligschennissen strijdig met iedere rechtvaardigheid en ieder gevoel van menschlievendheid."*

„Ook wij eerbiedigen, gelooft ons, den geest van discipline, van arbeid, van geloof, waarvan wij zoo dikwijls bij uwe landgenooten de bewijzen hebben gezien en de getuigenissen hebben bijeenvergaderd. Zeer talrijk zijn de Belgen, die heden de bitterheid hunner teleurstelling bekennen. Doch zij hebben de duistere gebeurtenissen van Augustus en September doorleefd: de waarheid heeft hun meest intiem verzet overwonnen. Het feit valt niet te ontkennen: België is gemarteld."

Zulk een onderzoek moet *spoedig* geschieden, zeggen de Belgische bisschoppen.

„Terwijl gij nu alle vrijheid bezit om de neutrale landen met uwe publicaties te overstroomen, zijn wij gevangen en gedwongen te zwijgen. Nauwelijks is het ons vergund de stem te verheffen binnen onze kerken; de predikaties worden nagegaan, dat wil zeggen door betaalde spionnen verminkt; de protesten van het geweten worden opstand geacht tegen de openbare autoriteiten; onze geschriften worden aan de grens in beslag genomen als een artikel van contrabande. Gij zijt dus de eenigen, die geniet van de vrijheid van woord en pen, en indien gij, gedreven door liefde en billijkheid, aan de Belgische beschuldigden daarvan een deeltje wilt verschaffen en hun de gelegenheid wilt schenken om zich te verdedigen, moet gij hen zoo spoedig mogelijk komen beschermen.

„Gij zult misschien zeggen: het is het verleden, vergeet. In plaats van olie in het vuur te werpen, legt er u eerder op toe te vergeven en vereenigt uwe pogingen met die der autoriteiten, die uw land bezetten en slechts vragen de wonden van het ongelukkige Belgische volk te verbinden.

O, Eminenties en Dierbare Collega's, voegt niet de ironie bij de onrechtvaardigheid.

Hebben wij niet genoeg geleden? Werden wij niet en zijn wij niet wreed genoeg gemarteld?

Het is het verleden, zegt gij, berust, vergeet.

Het verleden! doch alle wonden bloeden nog. Er is geen eerlijk hart, dat niet zucht van verontwaardiging. Terwijl wij onze regeering tot de geheele wereld hooren zeggen: „Hij is tweemaal schuldig, die na de rechten van anderen te hebben geschonden, nog tracht, met het meest stoutmoedige cynisme, zich te verontschuldigen door aan zijn slachtoffer fouten ten laste te leggen, die het nooit bedreven heeft"; verstikken onze lieden uit het volk slechts door het geweld woorden van vervloeking. Gisteren nog, verneemt een landman uit den omtrek van Mechelen, dat zijn zoon op het slagveld bezweken is. Een priester troost hem. En de dappere antwoordt: Dezen geef ik aan het vaderland. Doch mijn oudsten hebben zij mij ontnomen, de schurken, en lafhartig in een beerput geworpen.

Hoe wilt gij, dat wij van deze ongelukkigen, die alle martelingen hebben gekend, een oprecht woord van berusting en van vergiffenis verkrijgen, zoolang zij, die hen hebben doen lijden, hun een bekentenis, een woord van berouw, een belofte van herstel weigeren?

Duitschland zal ons het bloed niet terugschenken, dat het heeft doen vloeien, de onschuldige levens, die zijne legers hebben neergemaaid; doch het is in zijne macht aan het Belgische volk zijn eer terug te schenken, die het geschonden heeft of heeft laten schenden.

Dit herstel vragen wij aan u, die vooral de vertegenwoordigers van de Christelijke moraal in de Kerk van Duitschland zijt.

De éénheid der Kerk en de eerbied der volkeren voor Haar, is bij de zaak betrokken.

De veldtocht van lasteringen tegen onze geestelijkheid en ons volk is niet verminderd. De Centrum-afgevaardigde Erzberger schijnt zich de rol toe te kennen, dezen aan te stoken. Zelfs in België, in de kathedraal van Antwerpen, durfde een uwer priesters, Heinrich Mohr op den 16den Zondag na Pinksteren van den kansel der waarheid aan de katholieke soldaten van uw leger zeggen: „Officieele documenten hebben ons geleerd, hoe de Belgen Duitsche soldaten aan boomen hebben opgehangen, ze met kokende vloeistoffen hebben begoten, ze levend hebben verbrand."

Er is slecht één middel om een einde te maken aan deze ergernissen, dat is het aan het licht brengen van de geheele waarheid en de openbare veroordeeling, door het godsdienstig gezag, der ware schuldigen.

„Zoek eerst, zegt onze Heer in Zijn heilig Evangelie, het koninkrijk Gods en Zijn rechtvaardigheid; het overige zal u toegeworpen worden."

„Doe wat plicht is, er gebeure wat mogelijk zij. Zoo hebben wij, bisschoppen, op dit oogenblik een gelijken en derhalven godsdienstigen plicht te vervullen, die voor andere dringt: de waarheid te zoeken en uit te roepen.

„Heeft Christus, van Wien wij de hooge eer hebben tegelijk de leerlingen en gezanten te zijn, niet gezegd: „Mijn zending is getuigenis te geven van de waarheid!" Daartoe ben Ik in de wereld gekomen, om getuigenis te geven van de waarheid." (Joan. XVIII 37)

Welnu, alles wat wij weten, wij, arme Belgen, die voorbijgaand de overheersching van het keizerlijk ondergaan, is, dat de macht, die zich op haar eer verplicht had om ons te besturen volgens het internationale recht, gecodificeerd in de Haagsche conventie, *haar verplichtingen niet is nagekomen."*

De bisschoppen geven de bewijsstukken voor deze schendingen van recht. Ze betroffen collectieve straffen uitgevaardigd voor individueele feiten, in strijd met artikel 50 van de Haagsche conventie; dwangarbeid voor den vijand in strijd met artikel 52; nieuwe belastingen, in strijd met de artikelen 48, 49, 52; misbruiken van requisities, in strijd met artikel 52; miskenning van de wetten, in het land van kracht, in strijd met artikel 43.

Ten slotte wijzen de Bisschoppen op de groote ergernis, die door het stilzwijgen der Duitsche katholieken wordt gegeven.

„Onze volkeren begrijpen niet, dat gij de dubbel flagrante onrechtvaardigheid, die tegenover België bedreven is, — de schending van onze neutraliteit en den onmenschelijk gedrag van uw soldaten, — kunt ontkennen en dat gij, die kennend, de stem niet verheft om haar te veroordeelen en er u niet mee te vereenigen".

God geve dat deze stem worde gehoord, want als het zout der aarde zijn kracht verliest......

Dankbetuiging.

Voor de vele blijken van deelneming en belangstelling bij de ziekte en het afsterven van hun geliefden Zoon en Broeder, zoowel van Aruba als van Curacao ondervonden, betuigen ondergeteekenden hun hartgrondigen dank.

Carel T. PONSON en familie.

Aruba, den 28sten Februari 1916.

TUBORG BEER Denmarks Pride

Case of 48/1 bot. fls. 4,00 Doz. 7/12
„ „ 48/2 „ 2,75 „

Agente: JULIUS L. PENHA.

LONGMAN & MARTINEZ
NEW YORK.
(OPGERICHT IN HET JAAR 1852.)

Fabrikanten en exporteurs van verfwaren in allerlei soorten in poeder en in olie; Vernissen niet inbijtende verf voor hout en ijzer; Verf voor vloeren, die in één nacht droog zijn; Witte lak voor badkuipen; Verf in vernis om de mooie vlammen der kostbare houtsoorten na te maken; Verf in vernis voor rijtuigen; Oliën om te glansen, etc.

Monsters worden op aanvrage gratis verzonden.

Te koop bij C. WINKEL & ZONEN.

Adverteert steeds in de Amigoe di Curaçao.

Universalmente Conocido.

La Emulsión de Scott es una preparación universalmente conocida por los éxitos obtenidos en las enfermedades de los pulmones y especialmente como un poderoso tónico para fortificar la sangre. Es un gran reconstituyente para los que están en la convalecencia, y en general para combatir todas aquellas dolencias que tienden a debilitar el sistema. Toda persona anémica debe usar constantemente la Emulsión de Scott hasta obtener una completa curación:

„El suscrito, médico-cirujano, certifica: que la Emulsión de Scott dá resultados sorprendentes en todos los casos de debilidad general, catarros crónicos; y aún en la tuberculosis pulmonar mejora notablemente el estado de los enfermos." Dr. J. Villanueva, Maracaibo, Venezuela. 6

The Farmer Knows
"Pittsburgh Perfect" Electrically Welded FENCE can be trusted
"Pittsburgh Perfect"
Wire Fencing is *best* all through.
All Stay Wires and Line Wires are Electrically Welded
J. H. E. JOUBERT
IJzerstraat No 39
CURACAO
Exclusive Agent for the Dutch W.-I.

Photographische Inrichting.
Soublette et Fils,
HOFPHOTOGRAFEN
VAN
H. M. de Koningin der Nederlanden
BEKROOND
te Amsterdam 1883,
„ Antwerpen 1885,
Chicago 1893, en
„ Curaçao, Eerste Prijs Eeremedaille, 1904.
„ Brussel, 1910
Curaçao, Waterkant, Otrabanda.

Financieel Nieuws- en Uitlotingsblad.
(36sten Jaargang]

Dit Weekblad bevat alle Uitlotingen, Rentebetalingen, Nieuwsberichten, Producties, in één woord alle wetenswaardigheden op financieel gebied; het geeft geregeld hoogst interessante Hoofdartikelen, Koerslijst der meest actieve fondsen en Beursverslagen uit binnen- en buitenland; het verstrekt gratis advies in de rubriek Beantwoordingen enz., terwijl eens per maand een prijslijst der premieloten wordt gepubliceerd. Ook vermeld het blad alle uitlotingen der kleinere leeningen van Gemeenten, Tramweg- en andere Maatschappijen.

Prijs f 2.50= fr. 5.- p. j.
waarin begrepen de geregelde kostelooze controle tot 100 nummers van uitlootbare fondsen.

BUREELEN:
BILDERDIJKSTRAAT 98, DEN HAAG.
BONDGENOOTENSTR. 19, BRUSSEL